

ВНЕСЕНО

**ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ НОРМАТИВНИХ АКТІВ**

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту

Закон введено в дію з 1 січня 1994 року

Постановою Верховної Ради України
від 22 жовтня 1993 року N 3552-XII

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України

від 23 листопада 1995 року N 458/95-ВР,
від 22 грудня 1995 року N 488/95-ВР,
від 22 грудня 1995 року N 498/95-ВР,
від 17 грудня 1996 року N 608/96-ВР,
від 25 грудня 1998 року N 367-XIV,
від 14 липня 1999 року N 944-XIV,
від 5 квітня 2001 року N 2349-III,
від 4 липня 2002 року N 52-IV,
від 21 листопада 2002 року N 231-IV,
від 3 квітня 2003 року N 662-IV,
від 15 травня 2003 року N 760-IV,
від 19 червня 2003 року N 968-IV,
від 10 липня 2003 року N 1109-IV,
від 2 жовтня 2003 року N 1219-IV,
від 15 червня 2004 року N 1770-IV

(зміни, внесені підпунктом 2 пункту 1 Закону України
від 15 червня 2004 року N 1770-IV, діють з 1 січня 2005 року),

від 10 вересня 2004 року N 2010-IV,
від 18 листопада 2004 року N 2202-IV,
від 18 листопада 2004 року N 2212-IV,
від 16 грудня 2004 року N 2256-IV,
від 13 січня 2005 року N 2344-IV,
від 3 березня 2005 року N 2458-IV,
від 8 вересня 2005 року N 2878-IV,
від 5 жовтня 2005 року N 2939-IV

(зміни, внесені пунктами 2 і 5 Закону України

від 5 жовтня 2005 року N 2939-IV,
набрали чинності з 1 липня 2006 року,
пунктом 4 Закону України
від 5 жовтня 2005 року N 2939-IV - з 1 січня 2007 року),
від 1 грудня 2005 року N 3174-IV,
від 15 грудня 2005 року N 3200-IV,
від 20 грудня 2005 року N 3235-IV,
від 23 лютого 2006 року N 3505-IV,
від 21 вересня 2006 року N 186-V,
від 19 грудня 2006 року N 489-V
(окремі положення Закону України від 19 грудня 2006 року N 489-V
визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними),
згідно з Рішенням Конституційного Суду України
від 9 липня 2007 року N 6-рп/2007),
від 13 березня 2007 року N 727-V,
від 22 березня 2007 року N 818-V,
від 28 грудня 2007 року N 107-VI
(зміни, внесені Законом України від 28 грудня 2007 року N 107-VI,
діють по 31 грудня 2008 року,
зміни, внесені пунктом 20 розділу II Закону України
від 28 грудня 2007 року N 107-VI,
визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними),
згідно з Рішенням Конституційного Суду України
від 22 травня 2008 року N 10-рп/2008),
від 15 січня 2009 року N 880-VI,
від 14 квітня 2009 року N 1254-VI,
від 3 червня 2009 року N 1439-VI,
від 15 грудня 2009 року N 1760-VI,
від 11 травня 2010 року N 2171-VI,
від 2 грудня 2010 року N 2756-VI
(зміни, внесені окремим положенням пункту 26 розділу VI
Бюджетного кодексу України від 2 грудня 2010 року N 2756-VI, визнано такими,
що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням
Конституційного Суду України від 27 лютого 2020 року N 3-р/2020),
від 18 вересня 2012 року N 5279-VI,
від 18 вересня 2012 року N 5286-VI,
від 16 жовтня 2012 року N 5462-VI,
від 6 листопада 2012 року N 5477-VI
(зміни, передбачені пунктом 8 розділу I Закону України
від 6 листопада 2012 року N 5477-VI, набирають чинності одночасно з
набранням чинності розділом III Закону України "Про безоплатну правову допомогу",
який набирає чинності поетапно після початку діяльності
центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги),
від 21 травня 2013 року N 284-VII,
від 21 травня 2013 року N 285-VII,
від 6 травня 2014 року N 1233-VII,
від 19 червня 2014 року N 1538-VII,
від 1 липня 2014 року N 1547-VII,
від 2 вересня 2014 року N 1661-VII,
від 14 жовтня 2014 року N 1697-VII,
від 28 грудня 2014 року N 76-VIII
**(норми якого в частині врахування середньомісячного сукупного доходу сім'ї
при наданні пільг набувають чинності з 1 липня 2015 року),**
від 10 лютого 2015 року N 175-VIII,
від 7 квітня 2015 року N 291-VIII,

від 14 травня 2015 року N 425-VIII,
від 14 травня 2015 року N 426-VIII,
від 6 жовтня 2015 року N 715-VIII,
від 3 листопада 2015 року N 735-VIII,
від 23 грудня 2015 року N 901-VIII,
від 2 лютого 2016 року N 965-VIII,
від 2 лютого 2016 року N 967-VIII,
від 17 січня 2017 року N 1812-VIII,
від 16 березня 2017 року N 1952-VIII,
від 13 квітня 2017 року N 2014-VIII,
від 19 грудня 2017 року N 2249-VIII,
від 14 листопада 2017 року N 2203-VIII,
від 18 січня 2018 року N 2268-VIII,
від 27 лютого 2018 року N 2300-VIII,
від 13 березня 2018 року N 2325-VIII,
від 22 травня 2018 року N 2443-VIII,
від 6 грудня 2018 року N 2640-VIII,
від 17 січня 2019 року N 2671-VIII
(який вводиться в дію з 1 січня 2020 року),
від 7 лютого 2019 року N 2684-VIII,
від 6 червня 2019 року N 2745-VIII,
від 19 вересня 2019 року N 113-IX,
від 4 грудня 2019 року N 329-IX
(який вводиться в дію з 1 січня 2020 року),
від 5 грудня 2019 року N 341-IX,
від 20 грудня 2019 року N 430-IX

(дія якого поширюється на правовідносини, що виникли з початку тимчасової окупації частини території України (20 лютого 2014 року),

від 20 грудня 2019 року N 431-IX
(який вводиться в дію з 1 січня 2021 року),
від 17 червня 2020 року N 720-IX,
від 17 вересня 2020 року N 912-IX,
від 5 листопада 2020 року N 978-IX,
від 16 липня 2021 року N 1702-IX
(який вводиться в дію з 1 січня 2022 року),
від 14 грудня 2021 року N 1954-IX

Окремі положення цього Закону

визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними)

(згідно з Рішенням Конституційного Суду України

від 18 грудня 2018 року N 12-р/2018)

Положення статті 44 Закону України "Про Державний бюджет України на 2004 рік" від 27 листопада 2003 року N 1344-IV щодо цього Закону визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 1 грудня 2004 року N 20-рп/2004

(Установлено, що у 2000 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 17 лютого 2000 року N 1458-III)

(Установлено, що у 2001 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 7 грудня 2000 року N 2120-III)

(Установлено, що у 2002 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 20 грудня 2001 року N 2905-III)

(Установлено, що у 2003 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 26.12.2002 року N 380-IV)

(Установлено, що у 2004 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 27 листопада 2003 року N 1344-IV)

(Установлено, що у 2005 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених

Законом України від 23 грудня 2004 року N 2285-IV)
(Установлено, що у 2006 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 20 грудня 2005 року N 3235-IV)
(Установлено, що у 2007 році виплата щорічної разової допомоги відповідно до цього Закону здійснюється у розмірах, визначених Законом України від 19 грудня 2006 року N 489-V, це положення, передбачене статтею 29 Закону України від 19 грудня 2006 року N 489-V, визнано таким, що не відповідає Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 9 липня 2007 року N 6-рп/2007)
(Установлено, що у 2009 році виплата разової грошової допомоги, передбаченої цим Законом, здійснюється у розмірах, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 18 березня 2009 року N 211)
(Установлено, що у 2010 році виплата разової грошової допомоги, передбаченої цим Законом, здійснюється у розмірах, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2010 року N 299)
(Установлено, що у 2012 році норми і положення окремих статей цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22 грудня 2011 року N 4282-VI)
(Установлено, що у 2013 році норми і положення окремих статей цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 6 грудня 2012 року N 5515-VI)
(Установлено, що норми і положення окремих статей цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16 січня 2014 року N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31 липня 2014 року N 1622-VII)
(Установлено, що норми і положення окремих статей цього Закону застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 8 липня 2010 року N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28 грудня 2014 року N 79-VIII, згідно із Законом України від 28 грудня 2014 року N 80-VIII)
(Установлено, що у 2015 році виплата разової грошової допомоги, передбаченої цим Законом, здійснюється у розмірах, визначених постановою Кабінету Міністрів України від 31 березня 2015 року N 147)

**Додатково див. ухвалу
Окружного адміністративного суду міста Києва
від 7 квітня 2009 року**

(У тексті Закону слова і цифри "Великої Вітчизняної війни 1941 - 1945 років", "Великої Вітчизняної війни та війни з імперіалістичною Японією", "Великої Вітчизняної війни", "Великої Вітчизняної війни та війни з Японією", "Великої Вітчизняної війни 1941 - 1945 років та війни 1945 року з імперіалістичною Японією" замінено словами "Другої світової війни", а слова "Великої Вітчизняної воєн" - словами "Другої світової воєн" згідно із Законом України від 14 грудня 2017 року N 2203-VIII)

(У тексті Закону слова "інвалід" та "інвалід війни" в усіх відмінках і числах замінено відповідно словами "особа з інвалідністю" та "особа з інвалідністю внаслідок війни" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом України від 19 грудня 2017 року N 2249-VIII)

Цей Закон визначає правовий статус ветеранів війни, забезпечує створення належних умов для їх життєзабезпечення, сприяє формуванню в суспільстві шанобливого ставлення до них.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні завдання Закону

Закон спрямований на захист ветеранів війни шляхом:

- створення належних умов для підтримання здоров'я й активного довголіття;
- організації соціального та інших видів обслуговування, зміцнення матеріально-технічної бази створених для цієї мети закладів і служб та підготовки відповідних спеціалістів;
- виконання цільових програм соціального і правового захисту ветеранів війни;
- надання пільг, переваг та соціальних гарантій у процесі трудової діяльності відповідно до професійної підготовки і з урахуванням стану здоров'я.

Стаття 2. Законодавство про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту

Законодавство України про статус ветеранів війни та їх соціальні гарантії складається з цього Закону та інших актів законодавства України.

Права та пільги для ветеранів війни і членів їх сімей, встановлені раніше законодавством України і законодавством колишнього Союзу РСР, не можуть бути скасовані без їх рівноцінної заміни.

(статтю 2 доповнено частиною другою згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Нормативні акти органів державної влади і органів місцевого самоврядування, які обмежують права і пільги ветеранів війни, передбачені цим Законом, є недійсними.

(статтю 2 доповнено частиною третьою згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у зв'язку з цим частину другу вважати частиною четвертою)

Місцеві ради, підприємства, установи та організації мають право за рахунок власних коштів і благодійних надходжень встановлювати додаткові гарантії щодо соціального захисту ветеранів війни.

(частина четверта статті 2 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Стаття 3. Міжнародні договори України

Якщо міжнародними договорами або угодами, в яких бере участь Україна, встановлені більш високі вимоги щодо захисту ветеранів війни, ніж ті, що їх містить законодавство України, то застосовуються норми міжнародного договору або міжнародної угоди.

Стаття 3¹. Єдиний державний реєстр ветеранів війни

Єдиний державний реєстр ветеранів війни (далі - Реєстр) - єдина державна інформаційно-телекомунікаційна система, призначена для збирання, реєстрації, накопичення, зберігання, захисту та знеособлення інформації про ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб та інших осіб, на яких поширюється чинність цього Закону.

Реєстр створюється для забезпечення:

- 1) обліку осіб, визначених частиною першою цієї статті;
- 2) реалізації особами, визначеними частиною першою цієї статті, пільг та інших соціальних гарантій, передбачених цим Законом та іншими законодавчими актами;
- 3) адміністрування потреб осіб, визначених частиною першою цієї статті;
- 4) координації діяльності органів виконавчої влади та у випадках, передбачених законом, органів місцевого самоврядування з питань соціального захисту осіб, визначених частиною першою цієї статті.

Сукупність відомостей про фізичних осіб (персональних даних), що містяться в Реєстрі, є інформацією з обмеженим доступом. Оброблення таких відомостей здійснюється з дотриманням вимог Закону України "Про захист персональних даних".

Дані Реєстру використовуються з додержанням вимог законів України "Про інформацію" та "Про захист персональних даних" для забезпечення реалізації особами, визначеними частиною першою цієї статті, пільг та інших соціальних гарантій, передбачених цим Законом та іншими законодавчими актами.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, інші органи державної влади, органи влади Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування безоплатно надають розпоряднику Реєстру інформацію, необхідну для формування та актуалізації Реєстру, у тому числі таку, що містить персональні дані, відцифрований образ обличчя, та доступ до інформаційних (автоматизованих), інформаційно-комунікаційних, комунікаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, власниками (розпорядниками, держателями, володільцями, адміністраторами тощо) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, у тому числі до Єдиного державного демографічного реєстру, Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, Державного реєстру актів цивільного стану громадян та електронної системи охорони здоров'я.

(частина п'ята статті 3¹ у редакції Закону України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей ветеранів та осіб, на яких поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", є відповідальним за забезпечення формування і ведення Реєстру та є його розпорядником.

Порядок створення, ведення, доступу до відомостей Реєстру та їх використання, порядок одержання інформації з інших реєстрів та інформаційних баз даних щодо фізичних осіб для внесення відомостей до Реєстру визначаються Кабінетом Міністрів України.

(розділ I доповнено статтею 3¹ згідно із
Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI,
стаття 3¹ у редакції Закону
України від 07.02.2019 р. N 2684-VIII)

Розділ II

ПОНЯТТЯ І ЗМІСТ СТАТУСУ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ ТА ОСІБ, НА ЯКИХ ПОШИРЮЄТЬСЯ ЧИННІСТЬ ЦЬОГО ЗАКОНУ

Стаття 4. Ветерани війни

Ветеранами війни є особи, які брали участь у захисті Батьківщини чи в бойових діях на території інших держав. До ветеранів війни належать: учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни.

Стаття 5. Учасники бойових дій

Учасниками бойових дій є особи, які брали участь у виконанні бойових завдань по захисту Батьківщини у складі військових підрозділів, з'єднань, об'єднань всіх видів і родів військ Збройних Сил діючої армії (флоту), у партизанських загонах і підпіллі та інших формуваннях як у воєнний, так і у мирний час.*

* Перелік підрозділів, що входили до складу діючої армії, та інших формувань визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 6. Особи, які належать до учасників бойових дій

Учасниками бойових дій визнаються:

1) військовослужбовці, які проходили службу у військових підрозділах, частинах, штабах і установах, що входили до складу діючої армії в період громадянської та Другої світової воєн, під час інших бойових операцій по захисту Батьківщини, партизани і підпільники громадянської та Другої світової воєн;

2) учасники бойових дій на території інших країн - військовослужбовці Радянської Армії, Військово-Морського Флоту, Комітету державної безпеки, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ колишнього Союзу РСР (включаючи військових та технічних спеціалістів і радників), працівники відповідних категорій, які за рішенням Уряду колишнього Союзу РСР проходили службу, працювали чи перебували у відрядженні в державах, де в цей період велися бойові дії, і брали участь у бойових діях чи забезпеченні бойової діяльності військ (флотів).

Військовослужбовці Збройних Сил України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, поліцейські, особи рядового, начальницького складу і військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які за рішенням відповідних державних органів були направлені для участі в міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки або у відрядження в держави, де в цей період велися бойові дії.

(абзац другий пункту 2 частини першої статті 6 із змінами,
внесеними згідно із Законами України від 15.12.2005 р. N 3200-IV,
від 18.09.2012 р. N 5286-VI,
від 23.12.2015 р. N 901-VIII)

Перелік держав, зазначених у цьому пункті, періоди бойових дій у них та категорії працівників визначаються Кабінетом Міністрів України;

3) військовослужбовці, а також особи начальницького і рядового складу органів Міністерства внутрішніх справ і органів Комітету державної безпеки колишнього Союзу РСР, які в період Другої світової війни проходили службу в

містах, участь в обороні яких зараховується до вислуги років для призначення пенсії на пільгових умовах, встановлених для військовослужбовців частин діючої армії;

4) особи вільнонайманого складу Збройних Сил, військ і органів Міністерства внутрішніх справ і Комітету державної безпеки колишнього Союзу РСР, які займали штатні посади у військових підрозділах, частинах, штабах і установах, що входили до складу діючої армії в період Другої світової війни та інші періоди ведення бойових дій або перебували в ці періоди у містах, участь в обороні яких зараховується до вислуги років для призначення пенсії на пільгових умовах, встановлених для військовослужбовців частин діючої армії;

5) колишні військовослужбовці, особи вільнонайманого складу, а також колишні бійці винищувальних батальйонів, взводів і загонів захисту народу та інших формувань, що брали безпосередню участь у бойових операціях по ліквідації диверсійно-терористичних груп фашистської Німеччини та інших незаконних формувань і груп на території колишнього Союзу РСР;

6) працівники спеціальних формувань Народного комісаріату шляхів, Народного комісаріату зв'язку, Народного комісаріату охорони здоров'я, плаваючого складу промислових і транспортних суден і льотно-підйомного складу авіації Народного комісаріату рибної промисловості колишнього Союзу РСР, морського і річкового флоту, льотно-підйомного складу авіації Головного управління Північного морського шляху, переведені у період Другої світової війни на становище осіб, що перебували у лавах Червоної Армії і виконували завдання в інтересах армії та флоту в межах тилкових кордонів діючих фронтів або оперативних зон діючих флотів, а також члени екіпажів суден транспортного флоту, які були захоплені в портах фашистської Німеччини 22 червня 1941 року на порушення Конвенції про становище ворожих торгових суден на початку воєнних дій (Гаага, 1907 рік);

7) особи, які в період Другої світової війни перебували у складі частин і підрозділів діючої армії та флоту як сини, вихованці полків і юнги до досягнення ними повноліття;

8) особи, які брали участь у бойових діях проти фашистської Німеччини та її союзників у роки другої світової війни на території інших держав у складі армій союзників колишнього СРСР, партизанських загонів, підпільних груп та інших антифашистських формувань;

9) працівники сфери культурного обслуговування фронтів, які в період Другої світової війни або в період ведення бойових дій в інших державах виступали перед воїнами діючих армій, флотів, військових з'єднань і контингентів;

10) особи, які в період з 8 вересня 1941 року по 27 січня 1944 року працювали на підприємствах, в установах і організаціях міста Ленінграда і нагороджені медаллю "За оборону Ленінграда", та особи, нагороджені знаком "Жителю блокадного Ленінграда", а також особи, які з 30 жовтня 1941 року по 4 липня 1942 року брали участь у обороні міста Севастополя і нагороджені медаллю "За оборону Севастополя";

(пункт 10 статті 6 у редакції
Закону України від 18.11.2004 р. N 2202-IV)

11) особи, які у складі груп піротехнічних робіт (груп розмінування) залучалися до безпосереднього виконання завдань щодо розмінування (виявлення, знешкодження та знищення) вибухонебезпечних предметів на території України, та особи, які на мінних тральщиках брали участь у траленні бойових мін у територіальних і нейтральних водах у воєнний і повоєнний час;

(пункт 11 частини першої статті 6 у редакції
Закону України від 14.05.2015 р. N 426-VIII)

12) особи, які у неповнолітньому віці були призвані чи добровільно вступили до лав Радянської Армії і Військово-Морського Флоту під час військових призовів 1941 - 1945 років;

(пункт 12 частини першої статті 6 у редакції
Закону України від 23.02.2006 р. N 3505-IV)

13) військовозобов'язані, які призивалися на навчальні збори і направлялися до Афганістану в період ведення там бойових дій;

14) військовослужбовці автомобільних батальйонів, які направлялися до Афганістану для доставки вантажів у цю країну в період ведення там бойових дій;

15) військовослужбовці льотно-підйомного складу, які здійснювали вильоти на бойові завдання до Афганістану з території колишнього Союзу РСР;

16) особи, які брали участь у всіх формах збройної боротьби за незалежність України у XX столітті у складі Української повстанської армії, Української повстанчої армії отамана Тараса Боровця (Бульби) "Поліська Січ", Української народної революційної армії (УНРА), Організації народної оборони "Карпатська Січ", Української військової організації (УВО), збройних підрозділів Організації українських націоналістів і відповідно до Закону України "Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті" визнані борцями

за незалежність України у XX столітті. Порядок надання статусу учасника бойових дій зазначеним особам встановлюється Кабінетом Міністрів України;

(пункт 16 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.03.2018 р. N 2325-VIII, у редакції Закону України від 06.12.2018 р. N 2640-VIII)

17) військовослужбовці та особи, які були зараховані до частин місцевої протиповітряної оборони Народного Комісаріату внутрішніх справ колишнього Союзу РСР і брали безпосередню участь у відбиванні ворожих нальотів, ліквідації наслідків бомбардувань та артилерійських обстрілів, що здійснювалися спеціально сформованими частинами;

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 17 згідно із Законом України від 05.04.2001 р. N 2349-III)

18) особи, які у складі формувань народного ополчення брали участь у бойових діях під час Другої світової війни;

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 18 згідно із Законом України від 13.03.2007 р. N 727-V)

19) військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовці військових прокуратур, особи рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейські, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

(абзац перший пункту 19 статті 6 у редакції Закону України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.12.2015 р. N 901-VIII, від 02.02.2016 р. N 965-VIII, від 18.01.2018 р. N 2268-VIII, від 22.05.2018 р. N 2443-VIII)

Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, категорії таких осіб та терміни їх участі (забезпечення проведення) в антитерористичній операції, у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також райони антитерористичної операції визначаються Кабінетом Міністрів України. Райони здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації визначаються відповідно до Закону України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях". Порядок позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, визначає Кабінет Міністрів України;

(абзац другий пункту 19 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.03.2017 р. N 1952-VIII, у редакції Закону України від 18.01.2018 р. N 2268-VIII)

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 19 згідно із Законом України від 06.05.2014 р. N 1233-VII, пункт 19 частини першої статті 6 у редакції Закону України від 01.07.2014 р. N 1547-VII)

20) особи, які у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.

(абзац перший пункту 20 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 04.12.2019 р. N 329-IX, який вводиться в дію з 01.01.2020 р.)

Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, категорії таких осіб, терміни їх участі в антитерористичній операції, а також райони антитерористичної операції визначаються Кабінетом Міністрів України. Порядок позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, визначає Кабінет Міністрів України;

(абзац другий пункту 20 частини першої статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 16.03.2017 р. N 1952-VIII, від 04.12.2019 р. N 329-IX, який вводиться в дію з 01.01.2020 р.)

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 20 згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

21) особи, які у період до набрання чинності Законом України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях" у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення не менше 30 календарних днів, у тому числі за сукупністю днів перебування в районах її проведення, у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною поліцією, Національною гвардією України, Службою безпеки України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами.

Дія абзацу першого цього пункту не поширюється на працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також на осіб, які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність).

Рішення про надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, приймається міжвідомчою комісією, утвореною центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни.

Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, категорії таких осіб, терміни їх участі в антитерористичній операції, а також райони антитерористичної операції визначаються Кабінетом Міністрів України. Порядок позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, визначається Кабінетом Міністрів України.

Підставою для надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, є (але не виключно) такі документи:

а) довідка органів, які згідно із Законом України "Про боротьбу з тероризмом" визначені суб'єктами, які безпосередньо здійснюють боротьбу з тероризмом, про період безпосереднього виконання особою бойових завдань антитерористичної операції в районах її проведення у взаємодії із зазначеними в абзаці першому цього пункту суб'єктами;

б) витяг із наказу Антитерористичного центру при Службі безпеки України про залучення особи до проведення антитерористичної операції.

У разі відсутності зазначених документів підставою для надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, є:

для осіб, які брали безпосередню участь в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, - свідчення (заява) не менше ніж трьох свідків про період безпосередньої участі такої особи у

виконанні завдань антитерористичної операції в районах її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах здійснення зазначених заходів, підпис на яких має бути засвідчено нотаріально;

для осіб, які отримали поранення, контузії, каліцтва, - свідчення (заява) не менше ніж двох свідків про період безпосередньої участі такої особи у виконанні завдань антитерористичної операції в районах її проведення, підпис на яких має бути засвідчено нотаріально, а також медичні документи, що підтверджують отримання особою поранення, контузії, каліцтва під час безпосереднього залучення до виконання завдань антитерористичної операції.

До уваги беруться свідчення (заяви) осіб, підпис на яких має бути засвідчений нотаріально, яким встановлено статус учасника бойових дій відповідно до абзацу першого пункту 19 частини першої цієї статті та/або статус особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пункту 11 частини другої статті 7 цього Закону та які мають документальне підтвердження своєї участі в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях за період, за який вони свідчать. До періоду безпосереднього виконання особою, зазначеною в абзаці першому цього пункту, завдань антитерористичної операції в районах її проведення, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях у районах здійснення таких заходів включається період, підтверджений усіма свідками.

Особи, яким надано статус особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пункту 13 частини другої статті 7 цього Закону, але після повторного огляду медико-соціальною експертною комісією не встановлено інвалідність, набувають статусу учасника бойових дій за спрощеним порядком, що визначається Кабінетом Міністрів України;

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 21 згідно із Законом України від 04.12.2019 р. N 329-IX, який вводиться в дію з 01.01.2020 р.)

22) члени екіпажів кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків та вертольотів, особи, які, перебуваючи на борту кораблів, катерів, суден забезпечення, літаків (вертольотів) Збройних Сил України, Державної прикордонної служби України та Національної гвардії України, Служби безпеки України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, виконували бойове (службове) завдання із захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України в умовах безпосереднього зіткнення та вогневого контакту з військовими формуваннями інших держав і незаконними збройними формуваннями.

Порядок надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, визначається Кабінетом Міністрів України;

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 22 згідно із Законом України від 20.12.2019 р. N 430-IX, дія якого поширюється на правовідносини, що виникли з початку тимчасової окупації частини території України (20.02.2014 р.)

23) співробітники розвідувальних органів України під прикриттям та особи, залучені до конфіденційного співробітництва з розвідувальними органами України і які виконували свої завдання на тимчасово окупованій території України, в районі проведення антитерористичної операції або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися бойові дії.

Порядок надання статусу учасника бойових дій особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, у спосіб, що унеможливорює розголошення факту їх належності або конфіденційного співробітництва з розвідувальними органами України, території, де велися бойові дії, та періоди бойових дій визначаються Кабінетом Міністрів України;

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 23 згідно із Законом України від 17.09.2020 р. N 912-IX)

24) залучені до конфіденційного співробітництва особи, які брали участь у виконанні завдань руху опору на тимчасово окупованій території України, у районі проведення антитерористичної операції, районі здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися воєнні (бойові) дії.

(частину першу статті 6 доповнено пунктом 24 згідно із Законом України від 16.07.2021 р. N 1702-IX, який вводиться в дію з 01.01.2022 р.)

Частину другу статті 6 виключено

(згідно із Законом України
від 16.12.2004 р. N 2256-IV)
(стаття 6 у редакції Закону
України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Стаття 7. Особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни

До осіб з інвалідністю внаслідок війни належать особи з числа військовослужбовців діючої армії та флоту, партизанів, підпільників, працівників, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання обов'язків військової служби (службових обов'язків) чи пов'язаних з перебуванням на фронті, у партизанських загонах і з'єднаннях, підпільних організаціях і групах та інших формуваннях, визнаних такими законодавством України, в районі воєнних дій, на прифронтових ділянках залізниць, на спорудженні оборонних рубежів, військово-морських баз та аеродромів у період громадянської та Другої світової воєн або з участю в бойових діях у мирний час.

До осіб з інвалідністю внаслідок війни належать також особи з інвалідністю з числа:

1) військовослужбовців, осіб вільнонайманого складу, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час захисту Батьківщини, виконання інших обов'язків військової служби, пов'язаних з перебуванням на фронті в інші періоди, з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, ядерних аварій, ядерних випробувань, з участю у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, іншим ураженням ядерними матеріалами;

2) осіб начальницького і рядового складу органів Міністерства внутрішніх справ і органів Комітету державної безпеки колишнього Союзу РСР, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України та інших військових формувань, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час виконання службових обов'язків, ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, ядерних аварій, ядерних випробувань, участі у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї, інших уражень ядерними матеріалами;

(пункт 2 частини другої статті 7 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 15.12.2005 р. N 3200-IV)

3) пункт 3 частини другої статті 7 виключено

(згідно із Законом України
від 16.12.2004 р. N 2256-IV)

4) осіб, які стали інвалідами внаслідок поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних:

у районах бойових дій у період Другої світової війни та від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння у повоєнний період;

від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях до 1 грудня 2014 року, а з 1 грудня 2014 року - на території проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, де органи державної влади здійснюють свої повноваження, та в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення, під час проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях;

(абзац третій пункту 4 частини другої статті 7 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 22.05.2018 р. N 2443-VIII)

під час виконання робіт, пов'язаних з розмінуванням боєприпасів, незалежно від часу їх виконання.

Дія абзацу третього цього пункту не поширюється на осіб, засуджених за злочини проти основ національної безпеки України та кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

(абзац п'ятий пункту 4 частини другої статті 7 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 17.06.2020 р. N 720-IX)

Зв'язок інвалідності з пораненням чи іншим ушкодженням здоров'я, отриманим особами, зазначеними в цьому пункті, встановлюється для повнолітніх осіб - за висновком медико-соціальної експертизи, для осіб віком до 18 років - лікарсько-консультативними комісіями лікувально-профілактичних закладів у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

(абзац шостий пункту 4 частини другої статті 7
у редакції Закону України від 22.05.2018 р. N 2443-VIII)
(пункт 4 частини другої статті 7 у редакції
Закону України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

5) осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок воєнних дій громадянської та Другої світової воєн або стали особами з інвалідністю від зазначених причин у неповнолітньому віці у воєнні та повоєнні роки;

6) військовослужбовців, осіб вільнонайманого складу, а також колишніх бійців винищувальних батальйонів, взводів і загонів захисту народу та інших осіб, які брали безпосередню участь у бойових операціях по ліквідації диверсійно-терористичних груп та інших незаконних формувань на території колишнього Союзу РСР і стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час виконання службових обов'язків у цих батальйонах, взводах і загонах у період з 22 червня 1941 року по 31 грудня 1954 року;

7) учасників бойових дій на території інших держав, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, пов'язаних з перебуванням у цих державах;

(стаття 7 у редакції Закону
України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

8) осіб, які брали безпосередню участь у бойових діях під час Другої світової війни, та осіб, які у неповнолітньому віці були призвані чи добровільно вступили до лав Радянської Армії і Військово-Морського Флоту під час військових призовів 1941 - 1945 років і стали особами з інвалідністю внаслідок загального захворювання або захворювання, отриманого під час проходження військової служби чи служби в органах внутрішніх справ, державної безпеки, інших військових формуваннях;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 8 згідно із
Законом України від 15.05.2003 р. N 760-IV,
пункт 8 частини другої статті 7 у редакції
Законів України від 15.06.2004 р. N 1770-IV,
від 05.10.2005 р. N 2939-IV,
від 03.06.2009 р. N 1439-VI)

9) осіб, залучених до складу формувань Цивільної оборони, які стали особами з інвалідністю внаслідок захворювань, пов'язаних з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 9 згідно із
Законом України від 15.06.2004 р. N 1770-IV)

10) осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у масових акціях громадянського протесту в Україні з 21 листопада 2013 року по 21 лютого 2014 року за євроінтеграцію та проти режиму Януковича (далі - Революція Гідності), та які звернулися за медичною допомогою у період з 21 листопада 2013 року по 30 квітня 2014 року.

Абзац перший цього пункту не поширюється на працівників міліції, осіб, які проходили службу в правоохоронних органах спеціального призначення, військовослужбовців внутрішніх військ, Збройних Сил України та інших військових формувань, які отримали інвалідність внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних при виконанні службових обов'язків, пов'язаних з подіями Революції Гідності.

Участь осіб, зазначених в абзаці першому цього пункту, у Революції Гідності та отримання ними під час Революції Гідності поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я встановлюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Зв'язок інвалідності з пораненнями, каліцтвом, контузією чи іншим ушкодженням здоров'я, отриманими особами, зазначеними в абзаці першому цього пункту, під час участі у Революції Гідності, встановлюється за результатами медико-соціальної експертизи в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Порядок надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, визначає Кабінет Міністрів України;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 10
згідно із Законом України від 10.02.2015 р. N 175-VIII)

11) військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовців військових прокуратур, осіб рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та

захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України та стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, до забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях і стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 11 згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, пункт 11 частини другої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.12.2015 р. N 901-VIII, від 02.02.2016 р. N 965-VIII, від 14.11.2017 р. N 2203-VIII, від 18.01.2018 р. N 2268-VIII, від 22.05.2018 р. N 2443-VIII)

12) осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 12 згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, пункт 12 частини другої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.12.2015 р. N 901-VIII, від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

13) осіб, які стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах її проведення у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, але в подальшому такі добровольчі формування не були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, і виконували завдання антитерористичної операції у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною поліцією, Національною гвардією України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами.

(абзац пункту 13 частини другої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.12.2015 р. N 901-VIII, від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

Підставою для надання особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, статусу особи з інвалідністю внаслідок війни є (але не виключно):

а) клопотання про надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни керівника добровольчого формування, до складу якого входила така особа. До клопотання додаються документи, що підтверджують участь особи в антитерористичній операції, або письмові свідчення не менш як двох свідків з числа осіб, які спільно з такою особою брали участь в антитерористичній операції та отримали статус учасника бойових дій, або особи з інвалідністю внаслідок війни, або учасника війни відповідно до цього Закону;

б) довідка керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Генерального штабу Збройних Сил України про виконання добровільними формуваннями завдань антитерористичної операції у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною поліцією, Національною гвардією України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення;

(абзац пункту 13 частини другої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 23.12.2015 р. N 901-VIII)

в) довідка медико-соціальної експертної комісії про групу та причину інвалідності;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 13 згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

14) осіб, які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність) та стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів;

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 14 згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, пункт 14 частини другої статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII, у редакції Закону України від 18.01.2018 р. N 2268-VIII)

15) осіб, залучених до конфіденційного співробітництва з розвідувальними органами України і які стали інвалідами внаслідок поранення, контузії або каліцтва, одержаних під час виконання своїх завдань на тимчасово окупованій території України, у районі проведення антитерористичної операції або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися бойові дії.

(частину другу статті 7 доповнено пунктом 15 згідно із Законом України від 17.09.2020 р. N 912-IX)

Порядок надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, зазначеним у пунктах 11 - 15 частини другої цієї статті, визначається Кабінетом Міністрів України.

(статтю 7 доповнено частиною третьою згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, частина третя статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.09.2020 р. N 912-IX)

Стаття 8. Учасники війни

Учасниками війни визнаються військовослужбовці, які в період війни проходили військову службу у Збройних Силах колишнього СРСР, трудівники тилу, а також інші особи, передбачені цим Законом.

Стаття 9. Особи, які належать до учасників війни

Учасниками війни вважаються:

1) військовослужбовці, які проходили військову службу у Збройних Силах, військах і органах Міністерства внутрішніх справ, Комітету державної безпеки колишнього Союзу РСР чи в арміях його союзників у період Другої світової війни або навчались у цей період у військових училищах, школах і на курсах;

(пункт 1 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

2) особи, які в період Другої світової війни працювали в тилу на підприємствах, в установах, організаціях, колгоспах, радгоспах, індивідуальних сільських господарствах, на спорудженні оборонних рубежів, заготівлі палива, продуктів, переганяли худобу, навчались у цей період в ремісничих, залізничних училищах, школах і училищах фабрично-заводського навчання та інших закладах професійно-технічної освіти, на курсах професійної

підготовки або під час навчання в школах, вищих і середніх спеціальних навчальних закладах працювали в народному господарстві та на відбудові об'єктів господарського і культурного призначення.

(пункт 2 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

До учасників війни належать також особи, які в період Другої світової війни працювали на територіях, що після 1944 року ввійшли до складу колишнього Союзу РСР, а також громадяни, які за направленням державних органів колишнього Союзу РСР працювали в державах - союзницях СРСР.

(абзац другий пункту 2 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 02.10.2003 р. N 1219-IV)

Особам, які народилися до 31 грудня 1932 року включно і з поважних причин не мають можливості подати документи, що підтверджують факт роботи в період війни, статус учасника війни може бути встановлено за поданням відповідних комісій у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Особам, які народилися після 31 грудня 1932 року, статус учасника війни може бути встановлено лише за наявності документів та інших доказів, що незаперечно підтверджують факт роботи в період війни.

Учасниками війни визнаються особи, нагороджені орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни;

3) члени груп самозахисту об'єктових і аварійних команд місцевої протиповітряної оборони, народного ополчення, що діяли в період Другої світової війни;

4) особи, які в період Другої світової війни перебували у складі армії та флоту як сини, вихованці полків та юнги до досягнення ними повноліття;

5) пункт 5 статті 9 виключено

(згідно із Законом України від 16.12.2004 р. N 2256-IV)

6) працівники, які на контрактній основі направлялися на роботу в держави, де велися бойові дії (включаючи Республіку Афганістан у період з 1 грудня 1979 року по грудень 1989 року), і не входили до складу обмеженого контингенту радянських військ;

7) дружини (чоловіки) військовослужбовців, які працювали за наймом в державах, зазначених у пункті 6 цієї статті, в період ведення бойових дій у них і не входили до складу обмеженого контингенту радянських військ;

8) особи, які в період Другої світової війни відбували покарання в місцях позбавлення волі або перебували в засланні і реабілітовані відповідно до чинного законодавства України та колишнього СРСР;

9) пункт 9 статті 9 виключено

(згідно із Законом України від 16.12.2004 р. N 2256-IV)

10) особи, які в період Другої світової війни добровільно подавали матеріальну, фінансову чи іншу допомогу військовим частинам, госпіталям, партизанським загонам, підпільним групам, іншим формуванням та окремим військовослужбовцям у їх боротьбі проти німецько-фашистських загарбників за умови незаперечного підтвердження цих фактів;

(стаття 9 у редакції Закону України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

11) особи, які після 9 вересня 1944 року були переселені на територію України з території інших країн;

(статтю 9 доповнено пунктом 11 згідно із Законом України від 02.10.2003 р. N 1219-IV)

12) особи, які під час оборони міста Севастополя з 30 жовтня 1941 року по 4 липня 1942 року проживали на його території. Доказами перебування на території обложеного Севастополя можуть визнаватися посвідчення "Мешканець обложеного Севастополя 1941 - 1942 років" і "Юний захисник Севастополя 1941 - 1942 років", довідки, показання свідків та інші документи, які подаються до комісії, зазначених у абзаці третьому пункту 2 цієї статті;

(статтю 9 доповнено пунктом 12 згідно із Законом України від 18.11.2004 р. N 2202-IV, пункт 12 статті 9 у редакції Закону України від 23.02.2006 р. N 3505-IV)

13) працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у порядку, встановленому законодавством, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної

агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, у порядку, встановленому законодавством.

(абзац перший пункту 13 статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 18.01.2018 р. N 2268-VIII)

Порядок надання статусу учасника війни особам, зазначеним в абзаці першому цього пункту, категорії таких осіб, терміни їх участі у забезпеченні проведення антитерористичної операції, у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, а також райони антитерористичної операції визначаються Кабінетом Міністрів України. Райони здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації визначаються відповідно до Закону України "Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях".

(абзац другий пункту 13 статті 9 у редакції Закону України від 18.01.2018 р. N 2268-VIII)

(статтю 9 доповнено пунктом 13 згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

Стаття 10. Особи, на яких поширюється чинність цього Закону

Чинність цього Закону поширюється на:

1) сім'ї військовослужбовців, партизанів, підпільників, учасників бойових дій на території інших держав, прирівняних до них осіб, зазначених у статтях 6 і 7 цього Закону, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час захисту Батьківщини або виконання інших обов'язків військової служби (службових обов'язків), а також внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на фронті або одержаного в період проходження військової служби чи на території інших держав під час воєнних дій та конфліктів;

сім'ї військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу, які призивалися на збори військовозобов'язаних Міністерства оборони, органів внутрішніх справ і державної безпеки колишнього Союзу РСР і загинули (померли) під час виконання завдань по охороні громадського порядку при надзвичайних ситуаціях, пов'язаних з антигромадськими проявами;

сім'ї загиблих під час Другої світової війни осіб із числа особового складу груп самозахисту об'єктових та аварійних команд місцевої протиповітряної оборони, а також сім'ї загиблих внаслідок бойових дій працівників госпіталів, лікарень та інших медичних закладів;

(абзац третій пункту 1 статті 10 в редакції Закону України від 03.03.2005 р. N 2458-IV)

сім'ї осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ України, поліцейських, які загинули або померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час участі в антитерористичній операції, захищаючи незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом четвертим згідно із Законом України від 19.06.2014 р. N 1538-VII, у зв'язку з цим абзаци четвертий - десятий вважати відповідно абзацами п'ятим - одинадцятим, абзац четвертий пункту 1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.12.2015 р. N 901-VIII, від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

сім'ї осіб, які добровільно забезпечували (або добровільно залучалися до забезпечення) проведення антитерористичної операції, здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснювали волонтерську діяльність) та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції (у тому числі здійснення волонтерської діяльності), перебуваючи безпосередньо в районах та у період її проведення, під час забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях (у тому числі здійснення волонтерської діяльності), перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом п'ятим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

абзац п'ятий пункту 1 статті 10 у редакції
Закону України від 18.01.2018 р. N 2268-VIII)

сім'ї осіб, які, перебуваючи у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, за умови, що в подальшому такі добровольчі формування були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом шостим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, абзац шостий пункту 1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

сім'ї осіб, які, перебуваючи у складі добровольчих формувань, що були утворені або самоорганізувалися для захисту незалежності, суверенітету, територіальної цілісності України, але в подальшому такі добровольчі формування не були включені до складу Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів, загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час виконання такими добровольчими формуваннями завдань антитерористичної операції у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною гвардією України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом сьомим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, абзац сьомий пункту 1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

сім'ї військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовців військових прокуратур, осіб рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, у забезпеченні їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також сім'ї працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися до забезпечення проведення антитерористичної операції, забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях та загинули (пропали безвісти), померли внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час забезпечення проведення антитерористичної операції безпосередньо в районах та у період її проведення, забезпечення здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом восьмим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, абзац восьмий пункту 1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.12.2015 р. N 901-VIII, від 02.02.2016 р. N 965-VIII, від 14.11.2017 р. N 2203-VIII, від 18.01.2018 р. N 2268-VIII, від 22.05.2018 р. N 2443-VIII)

Порядок надання статусу особи, на яку поширюється чинність цього Закону, особам, зазначеним в абзацах п'ятому - восьмому цього пункту, визначається Кабінетом Міністрів України.

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом дев'ятим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

Підставою для надання особам, зазначеним в абзаці сьомому цього пункту, статусу сім'ї, на яку поширюється чинність цього Закону, є (але не виключно):

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом десятим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

а) клопотання про надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", керівника добровольчого формування, до складу якого входила особа, яка загинула (пропала безвісти) чи померла. До клопотання додаються документи або письмові свідчення не менш як двох свідків з числа осіб, які спільно з такою особою брали участь в антитерористичній операції та отримали статус учасника бойових дій, або особи з інвалідністю внаслідок війни, або учасника війни відповідно до цього Закону, що підтверджують участь загиблої (пропалої безвісти), померлої особи в антитерористичній операції;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом одинадцятим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

б) довідка керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, Генерального штабу Збройних Сил України про виконання добровольчими формуваннями завдань антитерористичної операції у взаємодії із Збройними Силами України, Міністерством внутрішніх справ України, Національною гвардією України та іншими утвореними відповідно до законів України військовими формуваннями та правоохоронними органами, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом дванадцятим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII)

в) висновок медико-соціальної експертної комісії про зв'язок смерті померлої особи з участю в антитерористичній операції;

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом тринадцятим згідно із Законом України від 07.04.2015 р. N 291-VIII, у зв'язку з цим абзаци п'ятий - одинадцятий вважати відповідно абзацами чотирнадцятим - двадцятим)

сім'ї осіб, які загинули або померли внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних під час участі у Революції Гідності, а також сім'ї осіб, яким посмертно присвоєно звання Герой України за громадянську мужність, патріотизм, героїчне відстоювання конституційних засад демократії, прав і свобод людини, самовіддане служіння Українському народові, виявлені під час Революції Гідності.

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом чотирнадцятим згідно із Законом України від 06.10.2015 р. N 715-VIII, абзац чотирнадцятий пункту 1 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

Абзац чотирнадцятий цього пункту не поширюється на сім'ї працівників міліції, осіб, які проходили службу в правоохоронних органах спеціального призначення, військовослужбовців внутрішніх військ, Збройних Сил України та інших військових формувань, які загинули або померли внаслідок поранень, каліцтва, контузії чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних при виконанні службових обов'язків, пов'язаних з подіями Революції Гідності.

(пункт 1 статті 10 доповнено новим абзацом п'ятнадцятим згідно із Законом України від 06.10.2015 р. N 715-VIII, у зв'язку з цим абзаци чотирнадцятий - двадцятий вважати відповідно абзацами шістнадцятим - двадцять другим)

До членів сімей загиблих (тих, які пропали безвісти) військовослужбовців, партизанів та інших осіб, зазначених у цій статті, належать:

утриманці загиблого або того, хто пропав безвісти, яким у зв'язку з цим виплачується пенсія;
батьки;

один з подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні;
діти, які не мають (і не мали) своїх сімей;

діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття;

діти, обоє з батьків яких загинули або пропали безвісти;

2) дружин (чоловіків) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, а також дружин (чоловіків) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге.

(абзац перший пункту 2 статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.12.2017 р. N 2249-VIII)

На дружин (чоловіків) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників бойових дій, партизанів, підпільників і учасників війни, нагороджених орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу, визнаних за життя особами з інвалідністю, чинність цієї статті поширюється незалежно від часу смерті особи з інвалідністю;

(стаття 10 у редакції Закону України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

3) дружин (чоловіків), які не одружилися вдруге, батьків, неповнолітніх дітей померлих учасників бойових дій, партизанів, підпільників, військовослужбовців та учасників війни, які проходили службу у військових підрозділах, частинах, штабах і установах, що входили до складу діючої армії в період Другої світової війни та війни 1938 - 1939 років з імперіалістичною Японією, нагороджених за бойові дії державними нагородами та орденами і медалями колишнього Союзу РСР (крім ювілейних);

(статтю 10 доповнено пунктом 3 згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV, пункт 3 статті 10 у редакції Законів України від 15.01.2009 р. N 880-VI, від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

4) дітей померлих учасників бойових дій, які навчаються за денною або дуальною формами здобуття освіти у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, до закінчення цих закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років.

(статтю 10 доповнено пунктом 4 згідно із Законом України від 01.12.2005 р. N 3174-IV, пункт 4 статті 10 у редакції Закону України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Стаття 11. Особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особами, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, вважаються особи, нагороджені орденом Героїв Небесної Сотні, Герої Радянського Союзу, повні кавалери ордена Слави, особи, нагороджені чотирма і більше медалями "За відвагу", а також Герої Соціалістичної Праці, удостоєні цього звання за працю в період Другої світової війни.

(стаття 11 у редакції Закону України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 02.09.2014 р. N 1661-VII)

Розділ III

ПІЛЬГИ ВЕТЕРАНАМ ВІЙНИ ТА ГАРАНТІЇ ЇХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Стаття 12. Пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняним до них

(назва статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Учасникам бойових дій (статті 5, 6) надаються такі пільги:

1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;

(пункт 1 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

2) першочергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);

3) безплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

(пункт 3 частини першої статті 12 у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "а" підпункту 1 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

4) 75-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

(пункт 4 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

5) 75-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.

(абзац перший пункту 5 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 08.09.2005 р. N 2878-IV)

Площа житла, на яку надається знижка, при розрахунках плати за опалення становить 21 кв. метр опалювальної площі на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 75-процентна знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю);

(пункт 5 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

6) 75-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;

7) безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання, за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безплатній основі;

(пункт 7 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.01.2017 р. N 1812-VIII)

8) користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталами, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

(пункт 8 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

9) щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;

10) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;

11) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;

12) використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час, а також одержання додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком 14 календарних днів на рік;

(пункт 12 статті 12 із змінами, внесеними згідно із
Законом України від 14.05.2015 р. N 426-VIII)

13) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та на працевлаштування у разі ліквідації підприємства, установи, організації;

14) першочергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, та першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва, першочерговий ремонт жилих будинків і квартир цих осіб та забезпечення їх паливом.

Учасники бойових дій, які дістали поранення, контузію або каліцтво під час участі в бойових діях чи при виконанні обов'язків військової служби, забезпечуються жилою площею, у тому числі за рахунок жилої площі, що передається міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями у розпорядження місцевих рад та державних адміністрацій, - протягом двох років з дня взяття на квартирний облік.

(абзац другий пункту 14 частини першої статті 12 із змінами,
внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР,
у редакції Закону України
від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

15) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються у порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

(пункт 15 частини першої статті 12 в редакції
Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

16) першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, стоянок для транспортних засобів та їх технічне обслуговування, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків;

17) безплатний проїзд один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, незалежно від наявності залізничного сполучення, або проїзд один раз на рік (туди і назад) вказаними видами транспорту з 50-процентною знижкою;

18) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

(пункт 18 частини першої статті 12 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР,
у редакції Закону України
від 02.12.2010 р. N 2756-VI)

19) позачергове користування всіма послугами зв'язку та позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів (оплата у розмірі 20 процентів від тарифів вартості основних та 50 процентів - додаткових робіт). Абонементна плата за користування телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів;

20) першочергове обслуговування підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту;

21) позачергове обслуговування закладами та установами, що надають соціальні послуги з догляду. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом за цим ветераном війни, в порядку і розмірах, встановлених чинним законодавством;

(пункт 21 частини першої статті 12 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 17.01.2019 р. N 2671-VIII,
який вводиться в дію з 01.01.2020 р.)

22) учасникам бойових дій на території інших держав надається переважне право на вступ до закладів вищої, фахової передвищої освіти, право на позаконкурсний вступ до закладів професійної (професійно-технічної) освіти і на курси для одержання відповідних професій.

(пункт 22 частини першої статті 12 у редакції
Закону України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені пунктами 4 - 6 цієї статті, надаються учасникам бойових дій та членам їх сімей, що проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

(частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Площа житла, на яку нараховується 75-процентна знижка плати, передбачена пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, визначається в максимально можливому розмірі в межах загальної площі житлового приміщення (будинку) згідно з нормами користування (споживання), встановленими цими пунктами, незалежно від наявності в складі сім'ї осіб, які не мають права на знижку плати. Якщо в складі сім'ї є особи, які мають право на знижку плати в розмірі, меншому ніж 75 процентів, спочатку обчислюється в максимально можливому розмірі 75-процентна відповідна знижка плати.

(статтю 12 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом України від 04.07.2002 р. N 52-IV, у зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою)

Учасникам бойових дій пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються в розмірі 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

(частина четверта статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.11.95 р. N 458/95-ВР, від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 18.11.2004 р. N 2212-IV, у редакції Закону України від 05.10.2005 р. N 2939-IV)

Щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі, який визначається Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

(статтю 12 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 25.12.98 р. N 367-XIV, частина п'ята статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 20.12.2005 р. N 3235-IV, від 19.12.2006 р. N 489-V, Рішенням Конституційного Суду України від 09.07.2007 р. N 6-рп/2007, у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "б" підпункту 1 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

(установлено, що у 2012 році норми і положення статті 12 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4282-VI)

Учасникам бойових дій у період Другої світової війни, яким виповнилося 85 років і більше, надаються пільги, передбачені статтею 13 цього Закону для осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи.

(статтю 12 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 18.09.2012 р. N 5279-VI, частина шоста статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 21.05.2013 р. N 285-VII)

(установлено, що у 2013 році норми і положення статті 12 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI)

(установлено, що норми і положення статті 12 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду

України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16.01.2014 р. N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31.07.2014 р. N 1622-VII)

(установлено, що норми і положення статті 12 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 08.07.2010 р. N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 р. N 79-VIII, згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 80-VIII)

(зміни, внесені окремим положенням пункту 26 розділу VI Бюджетного кодексу України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 р. N 3-р/2020)

Держава забезпечує учасникам бойових дій та їх дітям, у тому числі дітям, які навчаються за денною формою навчання у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, - до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років, державну цільову підтримку для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних та комунальних закладах освіти.

(статтю 12 доповнено частиною сьомою згідно із Законом України від 14.05.2015 р. N 425-VIII, частина сьома статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 27.02.2018 р. N 2300-VIII, у редакції Закону України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Державна цільова підтримка для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти надається у вигляді:

(абзац перший частини восьмої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

- повної або часткової оплати навчання за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів;
- пільгових довгострокових кредитів для здобуття освіти;
- соціальної стипендії;
- безоплатного забезпечення підручниками;
- безоплатного доступу до мережі Інтернет, систем баз даних в закладах освіти;

(абзац шостий частини восьмої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

- безоплатного проживання в гуртожитку;
- інших заходів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

(статтю 12 доповнено частиною восьмою згідно із Законом України від 14.05.2015 р. N 425-VIII)

Порядок та умови надання державної цільової підтримки для здобуття професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти зазначеним категоріям громадян визначаються Кабінетом Міністрів України.

(статтю 12 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом України від 14.05.2015 р. N 425-VIII, частина дев'ята статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Надання пільг, передбачених пунктом 13 частини першої цієї статті, відбувається з урахуванням особливостей, визначених законом для окремих категорій працівників.

(статтю 12 доповнено частиною десятою згідно із Законом України від 19.09.2019 р. N 113-IX)

Стаття 13. Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни

Особам з інвалідністю внаслідок війни та прирівняним до них особам (стаття 7) надаються такі пільги:

1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;

(пункт 1 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

2) позачергове безплатне зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів), безплатне забезпечення іншими протезами і протезно-ортопедичними виробами;

3) безплатне позачергове щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням з компенсацією вартості проїзду до санаторно-курортного закладу і назад.

Особи з інвалідністю внаслідок війни з числа осіб, які брали безпосередню участь у бойових діях під час Другої світової війни, безплатно забезпечуються санаторно-курортним лікуванням першочергово із числа позачерговиків.

Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації визначаються Кабінетом Міністрів України.

Особи з інвалідністю внаслідок війни забезпечуються путівками відповідно Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Службою безпеки України, центральними органами виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах охорони здоров'я, соціального захисту населення, захисту державного кордону, та іншими органами за місцем перебування особи з інвалідністю на обліку або за місцем її роботи.

(абзац четвертий пункту 3 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.12.2017 р. N 2249-VIII)

За бажанням осіб з інвалідністю замість путівки на санаторно-курортне лікування вони можуть один раз на два роки одержувати грошову компенсацію: особи з інвалідністю внаслідок війни I - II груп - у розмірі середньої вартості путівки, особи з інвалідністю внаслідок війни III групи - у розмірі 75 процентів середньої вартості путівки. Грошова компенсація надається незалежно від наявності медичного висновку про необхідність санаторно-курортного лікування або медичних протипоказань;

(пункт 3 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 03.04.2003 р. N 662-IV, від 10.07.2003 р. N 1109-IV, від 13.01.2005 р. N 2344-IV, від 28.12.2007 р. N 107-VI, з роз'ясненнями Рішення Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI, у редакції Закону України від 21.05.2013 р. N 284-VII)

4) 100-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

(пункт 4 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

5) 100-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.

(абзац перший пункту 5 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 08.09.2005 р. N 2878-IV)

Площа житла, на яку надається знижка, при розрахунках плати за опалення становить 21 кв. метр опалювальної площі на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 100-процентна знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю);

(пункт 5 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

6) 100-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;

7) безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання, за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безоплатній основі. Це право поширюється і на особу, яка супроводжує особу з інвалідністю I групи;

(пункт 7 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.01.2017 р. N 1812-VIII)

8) позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і квартир та першочерговий поточний ремонт жилих будинків і квартир у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

(пункт 8 частини першої статті 13 у редакції Закону України від 21.09.2006 р. N 186-V)

9) позачергове обслуговування амбулаторно-поліклінічними закладами, а також позачергова госпіталізація. Ліквідація госпіталів для осіб з інвалідністю внаслідок війни здійснюється лише за погодженням з Кабінетом Міністрів України;

(пункт 9 частини першої статті 13 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, абзац другий пункту 9 частини першої статті 13 у редакції Закону України від 19.12.2017 р. N 2249-VIII)

10) позачергове безплатне встановлення квартирних телефонів і позачергове користування всіма послугами зв'язку. Абонементна плата за користування квартирним телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів, а для осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни зі 100-процентною знижкою від затверджених тарифів;

(пункт 10 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.02.2006 р. N 3505-IV, від 22.03.2007 р. N 818-V, від 19.12.2017 р. N 2249-VIII)

11) користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталами, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

(пункт 11 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

12) право на щорічне медичне обстеження і диспансеризацію із залученням необхідних спеціалістів;

12¹) медична допомога в закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерства внутрішніх справ України, інших центральних органів виконавчої влади, які відповідно до закону здійснюють керівництво військовими формуваннями, особам, визначеним пунктами 7, 11 - 14 частини другої статті 7 цього Закону, без оплати такої допомоги з боку її отримувача та у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

(частину першу статті 13 доповнено пунктом 12¹ згідно із Законом України від 20.12.2019 р. N 431-IX, який вводиться в дію з 01.01.2021 р.)

13) позачергове працевлаштування за спеціальністю відповідно до підготовки та висновків медико-соціальної експертизи.

Праця осіб з інвалідністю внаслідок війни регулюється відповідними нормами законодавства України про працю і соціальний захист осіб з інвалідністю;

14) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та на працевлаштування у разі ліквідації підприємств, установ, організацій;

15) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності працюючим особам з інвалідністю внаслідок війни в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;

16) виплата працюючим особам з інвалідністю допомоги по тимчасовій непрацездатності до 4 місяців підряд або до 5 місяців протягом календарного року, а також допомоги по державному соціальному страхуванню за весь

період перебування в санаторії з урахуванням проїзду туди і назад у разі, коли для лікування не вистачає щорічної і додаткової відпусток;

17) використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час, а також одержання додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком 14 календарних днів на рік;

(пункт 17 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 14.05.2015 р. N 426-VIII)

18) позачергове забезпечення житлом осіб, які потребують поліпшення житлових умов, у тому числі за рахунок жилої площі, що передається міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами та організаціями у розпорядження місцевих рад та державних адміністрацій. Особи, зазначені в цій статті, забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік, а особи з інвалідністю I групи з числа учасників бойових дій на території інших країн - протягом року.

(абзац перший пункту 18 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Органи виконавчої влади, виконавчі комітети місцевих рад зобов'язані надавати допомогу особам з інвалідністю внаслідок війни у будівництві індивідуальних жилих будинків. Земельні ділянки для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва відводяться зазначеним особам у першочерговому порядку;

(абзац другий пункту 18 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

19) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

(пункт 19 частини першої статті 13 в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

20) першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, стоянок для транспортних засобів та їх технічне обслуговування, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків. Гаражі, стоянки для транспортних засобів осіб з інвалідністю внаслідок війни, які мають медичні показання на забезпечення транспортом, як правило, споруджуються поблизу будинків;

21) особам з інвалідністю I і II груп надається право безплатного проїзду один раз на рік (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, а особам, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи (не більше одного супроводжувачого), - 50-процентна знижка вартості проїзду один раз на рік (туди і назад) зазначеними видами транспорту.

Особам з інвалідністю III групи надається право безплатного проїзду один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом незалежно від наявності залізничного сполучення або проїзду один раз на рік (туди і назад) зазначеними видами транспорту з 50-процентною знижкою вартості проїзду.

(абзац перший пункту 21 частини першої статті 13 замінено абзацами першим та другим згідно із Законом України від 10.09.2004 р. N 2010-IV, у зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом третім)

Особам з інвалідністю внаслідок війни та особам, які супроводжують у поїздках осіб з інвалідністю I групи (не більше одного супроводжувачого), надається право користування міжміським транспортом зазначених видів у період з 1 жовтня по 15 травня з 50-процентною знижкою вартості проїзду без обмеження кількості поїздок;

(пункт 21 частини першої статті 13 доповнено абзацом третім згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

22) позачергове безоплатне забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань для забезпечення автомобілем) на термін експлуатації до десяти років (з наступною заміною на новий), виплата компенсації на бензин (пальне), ремонт, технічне обслуговування автомобілів або на транспортне обслуговування в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Особи з інвалідністю внаслідок війни з числа осіб, які брали безпосередню участь у бойових діях під час Другої світової війни, за наявності медичних показань для забезпечення автомобілем, безоплатно забезпечуються автомобілем першочергово із числа позачерговиків у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

(пункт 22 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР,

в редакції Законів України від 13.01.2005 р. N 2344-IV,
від 15.12.2009 р. N 1760-VI,
від 11.05.2010 р. N 2171-VI)

23) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

(пункт 23 частини першої статті 13 втратив чинність з 01.01.96 р. в частині звільнення від сплати ввізного мита, митних та акцизних зборів і податку на добавлену вартість з підакцизних товарів, що імпортуються, згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 498/95-ВР)

(пункт 23 частини першої статті 13 втратив чинність в частині звільнення від сплати ввізного мита, митних та акцизних зборів і податку на добавлену вартість з товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України, згідно із Законом України від 17.12.96 р. N 608/96-ВР)
(пункт 23 частини першої статті 13 у редакції Закону України від 02.12.2010 р. N 2756-VI)

24) звільнення від орендної плати за нежилі приміщення, що орендуються особами з інвалідністю внаслідок війни під гаражі для спеціальних засобів пересування (автомобілів, мотоциколясок, велоколясок тощо) та безплатне надання для цих засобів гаражів-стоянок незалежно від їх форми власності;

(пункт 24 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

25) позачергове обслуговування закладами та установами, що надають соціальні послуги з догляду. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом за цією особою з інвалідністю, в порядку і розмірах, встановлених чинним законодавством;

(пункт 25 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 19.12.2017 р. N 2249-VIII, від 17.01.2019 р. N 2671-VIII, який вводиться в дію з 01.01.2020 р.)

26) позачергове обслуговування підприємствами, установами, організаціями служби побуто, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту.

27) право на позачергове забезпечення продовольчими товарами поліпшеного асортименту та промисловими товарами підвищеного попиту згідно з переліком та нормами, що встановлюються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

(абзац перший пункту 27 статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Для продажу цих товарів створюються спеціальні салони-магазини, секції, відділи та інші види пільгового торговельного обслуговування. Продаж товарів здійснюється за соціально доступними цінами за переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України.

Магазини, секції, відділи та інші торговельні підприємства, що обслуговують осіб з інвалідністю та ветеранів війни, звільняються від сплати податку на добавлену вартість;

(частину першу статті 13 доповнено пунктом 27 згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

28) право на державну цільову підтримку для здобуття ними та їх дітьми професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних та комунальних закладах освіти, передбачену статтею 12 цього Закону для учасників бойових дій та їх дітей.

(частину першу статті 13 доповнено пунктом 28 згідно із Законом України від 27.02.2018 р. N 2300-VIII, пункт 28 частини першої статті 13 у редакції Закону України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені пунктами 4 - 6 цієї статті, надаються особам з інвалідністю внаслідок війни та членам їх сімей, які проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього;

(частина друга статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Площа житла, на яку нараховується 100-процентна знижка плати, передбачена пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, визначається в максимально можливому розмірі в межах загальної площі житлового приміщення (будинку) згідно з нормами користування (споживання), встановленими цими пунктами, незалежно від наявності

в складі сім'ї осіб, які не мають права на знижку плати. Якщо в складі сім'ї є особи, які мають право на знижку плати в розмірі, меншому ніж 100 процентів, спочатку обчислюється в максимально можливому розмірі 100-процентна відповідна знижка плати.

(статтю 13 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом України від 04.07.2002 р. N 52-IV, у зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою)

Особам з інвалідністю внаслідок війни пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються: особам з інвалідністю I групи - у розмірі 50 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, II групи - 40 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, III групи - 30 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

(частина четверта статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.11.95 р. N 458/95-ВР, від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 18.11.2004 р. N 2212-IV, в редакції Закону України від 05.10.2005 р. N 2939-IV)

Щорічно до 5 травня особам з інвалідністю внаслідок війни виплачується разова грошова допомога у розмірах, які визначаються Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

(статтю 13 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 25.12.98 р. N 367-XIV, частина п'ята статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 20.12.2005 р. N 3235-IV, від 19.12.2006 р. N 489-V, Рішенням Конституційного Суду України від 09.07.2007 р. N 6-рп/2007, у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "б" підпункту 2 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

(установлено, що у 2012 році норми і положення статті 13 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4282-VI)

Особам з інвалідністю внаслідок війни II і III груп з числа учасників бойових дій у період Другої світової війни, яким виповнилося 85 років і більше, надаються пільги, передбачені цією статтею для осіб з інвалідністю внаслідок війни I групи.

(статтю 13 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 18.09.2012 р. N 5279-VI, частина шоста статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 21.05.2013 р. N 285-VII)

(установлено, що у 2013 році норми і положення статті 13 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI)

(установлено, що норми і положення статті 13 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16.01.2014 р. N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31.07.2014 р. N 1622-VII)

(установлено, що норми і положення статті 13 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 08.07.2010 р. N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 р. N 79-VIII, згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 80-VIII)

(зміни, внесені окремим положенням пункту 26 розділу VI Бюджетного кодексу України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 р. N 3-р/2020)

Особам, зазначеним у пунктах 11 - 15 частини другої статті 7 цього Закону, за рахунок коштів державного бюджету призначається і виплачується одноразова грошова допомога у зв'язку з встановленням інвалідності у розмірі, визначеному підпунктом "б" пункту 1 статті 16² Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей". Якщо особа у зв'язку з встановленням інвалідності одночасно має право на отримання одноразової грошової допомоги, передбаченої цією частиною, та одноразової грошової допомоги відповідно до інших законів України, виплата грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором такої особи. Порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги визначається Кабінетом Міністрів України.

(статтю 13 доповнено частиною сьомою згідно із Законом України від 03.11.2015 р. N 735-VIII, положення частини сьомої статті 13 поширюються на осіб, які визнані інвалідами до набрання чинності Законом України від 03.11.2015 р. N 735-VIII, частина сьома статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.09.2020 р. N 912-IX)

Стаття 14. Пільги для учасників війни

Учасникам війни (статті 8, 9) надаються такі пільги:

1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;

(пункт 1 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

2) безплатне першочергове зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);

3) безплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

(пункт 3 частини першої статті 14 у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "а" підпункту 3 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

4) 50-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

(пункт 4 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

5) 50-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.

(абзац перший пункту 5 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 08.09.2005 р. N 2878-IV)

Площа житла, на яку надається знижка, при розрахунках плати за опалення становить 21 кв. метр опалювальної площі на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 50-процентна знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю);

(пункт 5 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

6) 50-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;

7) пункт 7 частини першої статті 14 виключено

(пункт 7 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV, виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацом другим підпункту 1 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

8) користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

(пункт 8 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

9) щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;

10) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;

11) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;

12) використання чергової відпустки у зручній для них час; одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік;

13) першочергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, та першочергове відведення земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва, першочерговий ремонт жилих будинків і квартир цих осіб та забезпечення їх паливом;

14) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

(пункт 14 частини першої статті 14 в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

15) першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків, технічне обслуговування та забезпечення стоянками транспортних засобів;

16) пункт 16 частини першої статті 14 виключено

(пункт 16 частини першої статті 14 виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацом другим підпункту 1 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

17) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

(пункт 17 частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР,

у редакції Закону України
від 02.12.2010 р. N 2756-VI)

18) позачергове користування всіма послугами зв'язку та позачергове встановлення телефонів (оплата у розмірі 20 процентів від тарифів вартості основних та 50 процентів - додаткових робіт). Абонементна плата за користування телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів.

Порядок користування послугами та оплати за встановлення квартирних телефонів визначається Кабінетом Міністрів України;

19) першочергове обслуговування підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту;

20) позачергове обслуговування закладами та установами, що надають соціальні послуги з догляду. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом за учасником війни, в порядку і розмірах, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

(пункт 20 частини першої статті 14 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 17.01.2019 р. N 2671-VIII,
який вводить в дію з 01.01.2020 р.)

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені пунктами 4-6 цієї статті, надаються учасникам війни та членам їх сімей, що проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

(частина друга статті 14 із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Площа житла, на яку нараховується 50-процентна знижка плати, передбачена пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, визначається в максимально можливому розмірі в межах загальної площі житлового приміщення (будинку) згідно з нормами користування (споживання), встановленими цими пунктами, незалежно від наявності в складі сім'ї осіб, які не мають права на знижку плати.

(статтю 14 доповнено новою частиною третьою
згідно із Законом України від 04.07.2002 р. N 52-IV,
у зв'язку з цим частини третю і четверту
вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою)

Учасникам війни, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю і бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 15 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, іншим учасникам війни - на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

(частина четверта статті 14 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 23.11.95 р. N 458/95-ВР,
від 22.12.95 р. N 488/95-ВР,
від 18.11.2004 р. N 2212-IV,
у редакції Закону України
від 05.10.2005 р. N 2939-IV)

Щорічно до 5 травня учасникам війни, нагородженим орденами і медалями колишнього Союзу РСР за самовіддану працю та бездоганну військову службу в тилу в роки Другої світової війни, та іншим учасникам війни виплачується разова грошова допомога у розмірах, які визначаються Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

(статтю 14 доповнено частиною п'ятою згідно із
Законом України від 25.12.98 р. N 367-XIV,
частина п'ята статті 14 із змінами, внесеними
згідно із Законами України від 20.12.2005 р. N 3235-IV,
від 19.12.2006 р. N 489-V,
Рішенням Конституційного Суду України
від 09.07.2007 р. N 6-рп/2007,
у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "б" підпункту 3 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

Установити, що пільги, передбачені пунктами 1, 2, 4, 5, 6 та 18 частини першої цієї статті, надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(статтю 14 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(частину шосту статті 14 визнано такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

(установлено, що у 2012 році норми і положення статті 14 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4282-VI)

(установлено, що у 2013 році норми і положення статті 14 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI)

(установлено, що норми і положення статті 14 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16.01.2014 р. N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31.07.2014 р. N 1622-VII)

(установлено, що норми і положення статті 14 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 08.07.2010 р. N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 р. N 79-VIII, згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 80-VIII)

(зміни, внесені окремим положенням пункту 26 розділу VI Бюджетного кодексу України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 р. N 3-р/2020)

Стаття 15. Пільги особам, на яких поширюється чинність цього Закону

Особам, на яких поширюється чинність цього Закону (стаття 10), надаються такі пільги:

1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;

(пункт 1 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

2) безплатне першочергове зубопротезування (за винятком протезування з дорогоцінних металів);

3) безплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням або одержання компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування. Порядок надання путівок, розмір та порядок виплати компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України;

(пункт 3 частини першої статті 15 у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "а" підпункту 4 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

4) 50-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством (21 кв. метр загальної площі житла на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю);

(пункт 4 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

5) 50-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленим балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання.

(абзац перший пункту 5 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 08.09.2005 р. N 2878-IV)

Площа житла, на яку надається знижка, при розрахунках плати за опалення становить 21 кв. метр опалювальної площі на кожну особу, яка постійно проживає у житловому приміщенні (будинку) і має право на знижку плати, та додатково 10,5 кв. метра на сім'ю.

Для сімей, що складаються лише з непрацездатних осіб, надається 50-процентна знижка за користування газом для опалювання житла на подвійний розмір нормативної опалювальної площі (42 кв. метри на кожну особу, яка має право на знижку плати, та 21 кв. метр на сім'ю);

(пункт 5 частини першої статті 15 із змінам, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 04.07.2002 р. N 52-IV)

6) 50-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;

7) пункт 7 частини першої статті 15 виключено

(пункт 7 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV, виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацом другим підпункту 2 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

8) позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і першочерговий поточний ремонт жилих будинків і квартир;

9) користування при виході на пенсію (незалежно від часу виходу на пенсію) чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталами, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;

(пункт 9 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

10) щорічне медичне обстеження і диспансеризація із залученням необхідних спеціалістів;

11) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;

12) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;

13) використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час; одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до двох тижнів на рік;

14) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та на працевлаштування в разі ліквідації підприємства, установи, організації;

15) позачергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов, у тому числі за рахунок жилої площі, що передається міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами та організаціями у розпорядження місцевих рад та державних адміністрацій. Особи, зазначені в цій статті, забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік.

(абзац перший пункту 15 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Органи виконавчої влади, виконавчі комітети місцевих рад зобов'язані надавати допомогу особам з інвалідністю внаслідок війни і сім'ям загиблих військовослужбовців у будівництві індивідуальних жилих будинків. Земельні ділянки для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва відводяться зазначеним особам у першочерговому порядку;

(абзац другий пункту 15 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

16) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і подвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

(пункт 16 частини першої статті 15 в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

17) першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків, технічне обслуговування та забезпечення стоянками транспортних засобів;

18) пункт 18 частини першої статті 15 виключено

(пункт 18 частини першої статті 15 виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацом другим підпункту 2 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

19) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

(пункт 19 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, у редакції Закону України від 02.12.2010 р. N 2756-VI)

20) позачергове користування всіма послугами зв'язку та позачергове встановлення на пільгових умовах квартирних телефонів (оплата у розмірі 20 процентів від тарифів вартості основних та 50 процентів - додаткових робіт). Абонементна плата за користування телефоном встановлюється у розмірі 50 процентів від затверджених тарифів.

Порядок користування послугами зв'язку та оплати за встановлення квартирних телефонів визначається Кабінетом Міністрів України;

21) першочергове обслуговування підприємствами, установами та організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту;

22) позачергове обслуговування закладами та установами, що надають соціальні послуги з догляду. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом за ветераном війни, в порядку і розмірах, що визначаються Кабінетом Міністрів України;

(пункт 22 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 17.01.2019 р. N 2671-VIII, який вводиться в дію з 01.01.2020 р.)

23) вступ поза конкурсом до державних та комунальних закладів вищої та фахової передвищої освіти на спеціальності, підготовка за якими здійснюється за рахунок коштів відповідно державного та місцевих бюджетів.

(частину першу статті 15 доповнено пунктом 23 згідно із Законом України від 14.07.99 р. N 944-XIV, пункт 23 частини першої статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Пільги щодо плати за житло, комунальні послуги та паливо, передбачені пунктами 4-6 цієї статті, надаються особам, на яких поширюється чинність цього Закону, та членам їх сімей, які проживають разом з ними, незалежно від виду житла чи форми власності на нього.

(частина друга статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Площа житла, на яку нараховується 50-процентна знижка плати, передбачена пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті, визначається в максимально можливому розмірі в межах загальної площі житлового приміщення

(будинку) згідно з нормами користування (споживання), встановленими цими пунктами, незалежно від наявності в складі сім'ї осіб, які не мають права на знижку плати.

(статтю 15 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом України від 04.07.2002 р. N 52-IV, у зв'язку з цим частини третю і четверту вважати відповідно частинами четвертою і п'ятою)

Членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10 цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок Другої світової війни, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 25 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність. Дружинам (чоловікам) померлих учасників війни і бойових дій, партизанів і підпільників, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, пенсії або щомісячне довічне грошове утримання чи державна соціальна допомога, що виплачується замість пенсії, підвищуються на 10 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

(частина четверта статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.11.95 р. N 458/95-ВР, від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 18.11.2004 р. N 2212-IV, у редакції Закону України від 05.10.2005 р. N 2939-IV, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.12.2017 р. N 2249-VIII)

Щорічно до 5 травня членам сімей, зазначеним у пункті 1 статті 10 цього Закону, а також дружинам (чоловікам) померлих осіб з інвалідністю внаслідок війни, які не одружилися вдруге, та дружинам (чоловікам) померлих учасників бойових дій, учасників війни, визнаних за життя особами з інвалідністю від загального захворювання, трудового каліцтва та з інших причин, які не одружилися вдруге, виплачується разова грошова допомога у розмірах, які визначаються Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України.

(статтю 15 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 25.12.98 р. N 367-XIV, частина п'ята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 20.12.2005 р. N 3235-IV, від 19.12.2006 р. N 489-V, Рішенням Конституційного Суду України від 09.07.2007 р. N 6-рп/2007, у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "б" підпункту 4 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

Пільга щодо вступу до закладів вищої та фахової передвищої освіти, передбачена пунктом 23 цієї статті, надається зазначеним у пункті 1 статті 10 цього Закону дітям учасників бойових дій на території інших держав, які загинули (пропали безвісти) або померли внаслідок поранення, контузії чи каліцтва, одержаних під час воєнних дій та конфліктів на території інших держав, а також внаслідок захворювання, пов'язаного з перебуванням на території інших держав під час цих дій та конфліктів.

(статтю 15 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 14.07.99 р. N 944-XIV, частина шоста статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 06.06.2019 р. N 2745-VIII)

Членам сімей осіб, зазначених в абзацах четвертому - восьмому пункту 1 статті 10 цього Закону, за рахунок коштів державного бюджету призначається і виплачується одноразова грошова допомога у зв'язку із загибеллю (смертю) члена сім'ї у розмірі, визначеному підпунктом "а" пункту 1 статті 16² Закону України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей". Якщо особа у зв'язку із загибеллю (смертю) члена сім'ї одночасно має право на отримання одноразової грошової допомоги, передбаченої цією частиною, та одноразової грошової допомоги відповідно до інших законів України, виплата грошових сум здійснюється за однією з підстав

за вибором такої особи. Порядок призначення і виплати одноразової грошової допомоги визначається Кабінетом Міністрів України.

(статтю 15 доповнено новою частиною сьомою згідно із Законом України від 03.11.2015 р. N 735-VIII, у зв'язку з цим частину сьому вважати частиною восьмою, положення частини сьомої статті 15 поширюються на членів сімей осіб, які загинули (померли) до набрання чинності Законом України від 03.11.2015 р. N 735-VIII)

Частину восьму статті 15 виключено

(статтю 15 доповнено частиною восьмою згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(установлено, що у 2012 році норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4282-VI)

(установлено, що у 2013 році норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI)

(установлено, що норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16.01.2014 р. N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31.07.2014 р. N 1622-VII)

(установлено, що норми і положення статті 15 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 08.07.2010 р. N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 р. N 79-VIII, згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 80-VIII)

(зміни, внесені окремим положенням пункту 26 розділу VI Бюджетного кодексу України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 р. N 3-р/2020)

(частину восьму статті 15 виключено згідно із Законом України від 13.04.2017 р. N 2014-VIII)

Частину дев'яту статті 15 виключено

(статтю 15 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом України від 02.02.2016 р. N 967-VIII, частину дев'яту статті 15 виключено згідно із Законом України від 13.04.2017 р. N 2014-VIII)

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, у підпорядкуванні яких перебувають державні і комунальні заклади дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної) чи фахової передвищої освіти, забезпечують безкоштовним харчуванням дітей, на яких поширюється чинність цього Закону.

(статтю 15 доповнено частиною десятою згідно із Законом України від 05.11.2020 р. N 978-IX)

Стаття 16. Пільги для осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною

Особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною (стаття 11) надаються такі пільги:

1) надбавки до пенсій або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги, що виплачується замість пенсії, які вони отримують, у розмірі 70 процентів прожиткового мінімуму для осіб, які

втрапили працездатність, разова грошова допомога у розмірі, який визначається Кабінетом Міністрів України в межах бюджетних призначень, встановлених законом про Державний бюджет України, яка виплачується щорічно до 5 травня;

(пункт 1 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 23.11.95 р. N 458/95-ВР, від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 25.12.98 р. N 367-XIV, від 18.11.2004 р. N 2212-IV, в редакції Закону України від 05.10.2005 р. N 2939-IV, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "а" підпункту 5 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

2) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;

(пункт 2 статті 16 втратив чинність з 01.01.96 р. в частині звільнення від сплати ввізного мита, митних та акцизних зборів і податку на добавлену вартість з підакцизних товарів, що імпортуються, згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 498/95-ВР)

(пункт 2 статті 16 втратив чинність в частині звільнення від сплати ввізного мита, митних та акцизних зборів і податку на добавлену вартість з товарів, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України, згідно із Законом України від 17.12.96 р. N 608/96-ВР)
(пункт 2 статті 16 у редакції Закону України від 02.12.2010 р. N 2756-VI)

3) першочергове безплатне особисте і безплатне членів сім'ї (дружини (чоловіка) і дітей віком до 18 років) обслуговування в амбулаторно-поліклінічних закладах усіх типів та видів, позачергове безплатна особиста і безплатна членів сім'ї (дружини (чоловіка) і дітей віком до 18 років) госпіталізація і лікування у стаціонарах, госпіталах, лікарнях, а також збереження безплатного обслуговування зазначених осіб у поліклініках та інших медичних закладах, до яких вони були прикріплені у період роботи до виходу на пенсію. Зазначені пільги зберігаються за одним із подружжя, що пережило, і дітьми віком до 18 років;

4) першочергове безплатне забезпечення ліками, лікарськими засобами, імунобіологічними препаратами та виробами медичного призначення, що придбані за рецептами лікаря, доставка за його висновком ліків додому;
(пункт 4 частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

5) безплатне виготовлення і ремонт зубних протезів (крім виготовлених з дорогоцінних металів);

6) безоплатне першочергове забезпечення санаторно-курортним лікуванням. Порядок надання путівок визначаються Кабінетом Міністрів України;

(пункт 6 частини першої статті 16 у редакції Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI)

(зміни, внесені підпунктом "а" підпункту 5 пункту 20 розділу II Закону України від 28.12.2007 р. N 107-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 22.05.2008 р. N 10-рп/2008)

(пункт 6 частини першої статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацами другим та третім підпункту 3 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

7) звільнення передбачених цією статтею осіб і членів їх сімей, які проживають разом з ними, від квартирної плати незалежно від форми власності житлового фонду, від оплати комунальних послуг (водопостачання, каналізація, газ, електроенергія, гаряче водопостачання, центральне опалення, а в будинках, що не мають центрального опалення, - надання палива, придбаного у межах норм, установлених для продажу населенню, та

інші види комунальних послуг), від оплати скрапленого балонного газу для побутових потреб, від плати за користування домашнім телефоном і позавідомчою охоронною сигналізацією житла незалежно від виду житлового фонду. Зазначені пільги зберігаються за дружиною (чоловіком), батьками померлих осіб, нагороджених орденом Героїв Небесної Сотні, Героїв Радянського Союзу, повних кавалерів ордена Слави, осіб, нагороджених чотирма і більше медалями "За відвагу", а також Героїв Соціалістичної Праці незалежно від часу їх смерті;

(пункт 7 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 08.09.2005 р. N 2878-IV, від 02.09.2014 р. N 1661-VII)

8) першочергове поліпшення житлових умов при наданні житла у будинках державного, у тому числі відомчого, і громадського житлового фонду з наданням при цьому додаткової жилої площі до 20 квадратних метрів;

9) звільнення від оплати послуг за оформлення документів на право власності на квартиру при її приватизації;

10) безплатний капітальний ремонт жилих будинків (квартир), що знаходяться у їх власності, відповідно до Положення про систему технічного обслуговування, ремонту та реконструкції жилих будинків;

(пункт 10 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

10¹) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва. Зазначені позики надаються в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України;

(частину першу статті 16 доповнено пунктом 10¹ згідно із Законом України від 13.01.2005 р. N 2344-IV)

11) першочерговий відпуск місцевих будівельних матеріалів на будівництво індивідуальних жилих будинків і на капітальний ремонт житла;

12) позачергове користування всіма видами послуг зв'язку, позачергове і безплатне встановлення домашніх телефонів, позачергове і безплатне обладнання житла засобами позавідомчої охоронної сигналізації;

13) першочергове придбання акцій за їх номінальною вартістю на суму і за рахунок приватизаційних майнових сертифікатів, виданих Герою Радянського Союзу, повному кавалеру ордена Слави, особі, нагородженій чотирма і більше медалями "За відвагу", Герою Соціалістичної Праці, членам їх сімей, які проживають разом з ними;

(пункт 13 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

14) першочергове придбання за рахунок власних коштів акцій за їх номінальною вартістю на половину суми виданих зазначеним в цій статті особам і членам їх сімей, що спільно проживають з ними, приватизаційних майнових сертифікатів;

15) пункт 15 частини першої статті 16 виключено

(пункт 15 частини першої статті 16 виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацом четвертим підпункту 3 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

16) пункт 16 частини першої статті 16 виключено

(пункт 16 частини першої статті 16 в редакції Закону України від 13.01.2005 р. N 2344-IV, виключено згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(зміни, внесені абзацом четвертим підпункту 3 пункту 9 розділу I Закону України від 28.12.2014 р. N 76-VIII, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

17) позачергове придбання квитків на всі види залізничного, водного, повітряного і автомобільного транспорту;

18) щомісячна виплата грошової компенсації витрат на автомобільне паливо з розрахунку 50 літрів високооктанового бензину на місяць відповідно до діючих цін на паливо за наявності особистого транспортного засобу;

(пункт 18 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

19) позачергове користування усіма видами послуг підприємств торговельно-побутового обслуговування, при відвідуванні культурно-видовищних і спортивно-оздоровчих закладів;

20) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників незалежно від часу роботи на даному підприємстві, в установі чи організації, першочергове працевлаштування при ліквідації підприємства, установи чи організації;

21) безплатне навчання і перенавчання нових професій за місцем роботи в учбових закладах системи державної підготовки і перепідготовки кадрів, а також у платних навчальних закладах і на курсах;

22) надання зазначеним особам щорічної оплачуваної відпустки, а також додаткової відпустки без збереження заробітної плати терміном до трьох тижнів на рік у зручний для них час;

23) безплатне поховання з військовими почесними померлої (загиблої) особи, нагородженої орденом Героїв Небесної Сотні, померлого (загиблого) Героя Радянського Союзу, повного кавалера ордена Слави, особи, нагородженої чотирма і більше медалями "За відвагу", Героя Соціалістичної Праці;

(пункт 23 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР, від 02.09.2014 р. N 1661-VII)

24) спорудження на могилі померлого (загиблого) незалежно від часу смерті надгробника за встановленим Урядом України зразком. Додаткові витрати, пов'язані із зміною встановленого Урядом України зразка надгробника, оплачуються сім'єю померлого (загиблого) чи організацією-спонсором;

(пункт 24 статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

25) виплата дружині (чоловіку) і дітям віком до 18 років у разі смерті (загибелі) одноразової допомоги в розмірі п'яти прожиткових мінімумів, затверджених законом на день смерті (загибелі), у розрахунку на місяць на одну особу;

(пункт 25 статті 16 у редакції Закону України від 21.11.2002 р. N 231-IV)

26) першочергове безоплатне забезпечення автомобілем осіб з числа осіб з інвалідністю (за наявності медичних показань для забезпечення автомобілем) на термін експлуатації до десяти років (з наступною заміною на новий), виплата компенсації на бензин (пальне), ремонт, технічне обслуговування автомобілів або на транспортне обслуговування в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, незалежно від виплати компенсації, передбаченої пунктом 18 цієї статті.

(статтю 16 доповнено пунктом 26 згідно із Законом України від 11.05.2010 р. N 2171-VI)

Установити, що пільги, передбачені пунктами 4, 5, 7 та 12 цієї статті, надаються за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

(статтю 16 доповнено частиною другою згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 76-VIII)

(частину другу статті 16 визнано такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 18.12.2018 р. N 12-р/2018)

(установлено, що у 2012 році норми і положення статті 16 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2012 рік, згідно із Законом України від 22.12.2011 р. N 4282-VI)

(установлено, що у 2013 році норми і положення статті 16 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України виходячи з наявних фінансових ресурсів Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України на 2013 рік, згідно із Законом України від 06.12.2012 р. N 5515-VI)

(установлено, що норми і положення статті 16 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів бюджетів усіх рівнів, бюджету Пенсійного фонду України та бюджетів інших фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування на 2014 рік, згідно із Законом України від 16.01.2014 р. N 719-VII, враховуючи зміни, внесені Законом України від 31.07.2014 р. N 1622-VII)

(установлено, що норми і положення статті 16 застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів та бюджетів фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, згідно із Законом України від 08.07.2010 р. N 2456-VI, враховуючи зміни, внесені Законом України від 28.12.2014 р. N 79-VIII, згідно із Законом України від 28.12.2014 р. N 80-VIII)

(зміни, внесені окремим положенням пункту 26 розділу VI Бюджетного кодексу України від 02.12.2010 р. N 2756-VI, визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), згідно з Рішенням Конституційного Суду України від 27.02.2020 р. N 3-р/2020)

Розділ III

СТАТУС ПОСТРАЖДАЛИХ УЧАСНИКІВ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ, ПІЛЬГИ ТА ГАРАНТІЇ ЇХ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Стаття 16¹. Постраждалі учасники Революції Гідності

Постраждалими учасниками Революції Гідності визнаються особи, які на виконання Закону України "Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей" включені до переліку осіб, які під час участі в масових акціях громадського протесту отримали тілесні ушкодження (тяжкі, середньої тяжкості, легкі), але такі ушкодження не призвели до інвалідності, та звернулися за медичною допомогою у період з 21 листопада 2013 року по 30 квітня 2014 року.

Порядок надання статусу постраждалого учасника Революції Гідності особам, зазначеним у частині першій цієї статті, визначається Кабінетом Міністрів України.

Особам, зазначеним у частині першій цієї статті, надаються пільги та інші соціальні гарантії, встановлені статтею 12 цього Закону.

Дія цієї статті не поширюється на працівників міліції, осіб, які проходили службу в правоохоронних органах спеціального призначення, військовослужбовців внутрішніх військ, Збройних Сил України та інших військових формувань, які отримали тілесні ушкодження (тяжкі, середньої тяжкості, легкі) під час виконання службових обов'язків, пов'язаних з подіями Революції Гідності.

(Закон доповнено розділом III¹ згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

Розділ IV

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 17. Фінансування витрат, пов'язаних з введенням в дію цього Закону

Фінансування витрат, пов'язаних з введенням в дію цього Закону, здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів.

Підприємства і організації, які виділяють благодійні кошти на потреби соціального захисту ветеранів війни, звільняються від оподаткування їх виробничої діяльності на суму цієї допомоги.

Витрати на поховання ветеранів війни, зазначених у цьому Законі, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Витрати, пов'язані з наданням пільг та соціальних гарантій особам, залученим до конфіденційного співробітництва з розвідувальними органами України і які виконували свої завдання на тимчасово окупованій території України, у районі проведення антитерористичної операції або здійснення заходів із забезпечення

національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, або на інших територіях, де в період виконання цих завдань велися бойові дії, здійснюються за рахунок коштів державного бюджету у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(статтю 17 доповнено новою частиною четвертою згідно із Законом України від 17.09.2020 р. N 912-IX, у зв'язку з цим частини четверту і п'яту вважати відповідно частинами п'ятою і шостою)

Підприємства, установи і організації, де працювали ветерани війни, подають допомогу в організації та фінансуванні ритуальних послуг при похованні ветеранів.

Могили ветеранів є недоторканими і охороняються законом. Неповага до державних нагород, пам'ятників, обелісків, братніх могил, могил ветеранів війни карається за законом.

Стаття 17¹. Виплата разової грошової допомоги

Щорічну виплату разової грошової допомоги до 5 травня в розмірах, передбачених статтями 12 - 16 цього Закону, здійснюють центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, через відділення зв'язку або через установи банків (шляхом перерахування на особовий рахунок отримувача) пенсіонерам - за місцем отримання пенсії, а особам, які не є пенсіонерами, - за місцем їх проживання чи одержання грошового утримання.

(частина перша статті 17¹ із змінами, внесеними згідно із Законами України від 16.10.2012 р. N 5462-VI, від 05.12.2019 р. N 341-IX)

Військовослужбовцям, поліцейським, особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ України, особам начальницького і рядового складу Державної кримінально-виконавчої служби України, які проходять службу (крім пенсіонерів), виплата разової грошової допомоги здійснюється шляхом перерахування коштів органами праці та соціального захисту населення на спеціальні рахунки військових частин, установ і організацій за місцем їх служби.

(частина друга статті 17¹ із змінами, внесеними згідно із Законами України від 14.04.2009 р. N 1254-VI, від 23.12.2015 р. N 901-VIII)

Особам, які тримаються в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах (крім пенсіонерів), виплата разової грошової допомоги здійснюється шляхом перерахування коштів центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, на спеціальні рахунки установ виконання покарань і слідчих ізоляторів.

(частина третя статті 17¹ із змінами, внесеними згідно із Законами України від 14.04.2009 р. N 1254-VI, від 16.10.2012 р. N 5462-VI, від 05.12.2019 р. N 341-IX)

Особи, які не отримали разової грошової допомоги до 5 травня, мають право звернутися за нею та отримати її до 30 вересня відповідного року, в якому здійснюється виплата допомоги.

Громадянам, які належать до кількох категорій осіб згідно з цим Законом, виплачується одна допомога - у більшому розмірі.

Разова грошова допомога не виплачується в разі смерті отримувача до 5 травня або набуття громадянином статусу згідно із статтями 6, 7, 9, 10, 11 цього Закону після 5 травня відповідного року, в якому здійснюється виплата допомоги.

Сума разової грошової допомоги, що належала особі згідно з цим Законом і залишилася не одержаною у зв'язку з її смертю, не включається до складу спадщини і виплачується батькам, чоловіку (дружині), дітям особи, якій передбачена виплата разової грошової допомоги, або родичам, що проживали разом з нею.

(Закон доповнено статтю 17¹ згідно із Законом України від 19.06.2003 р. N 968-IV)

Стаття 18. Посвідчення та нагрудні знаки для осіб, на яких поширюється чинність цього Закону

Ветеранам війни вручаються посвідчення та нагрудні знаки. Порядок виготовлення та видачі посвідчень і знаків встановлюється Кабінетом Міністрів України та міжнародними договорами, в яких бере участь Україна.

(стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Особам, зазначеним у частині першої статті 16¹ цього Закону, видається посвідчення "Постраждалий учасник Революції Гідності". Порядок виготовлення та видачі посвідчень встановлюється Кабінетом Міністрів України.

(статтю 18 доповнено частиною другою згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

Ветеранам війни, постраждалим учасникам Революції Гідності, які мають право на одночасне отримання посвідчення учасника бойових дій, інваліда війни, учасника війни та постраждалого учасника Революції Гідності, видається лише одне посвідчення за їхнім вибором.

(статтю 18 доповнено частиною третьою згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

Учасникам бойових дій, інвалідам війни, учасникам війни та постраждалим учасникам Революції Гідності, які одночасно є особами, на яких поширюється чинність цього Закону згідно із статтею 10 цього Закону, видається одне посвідчення за їхнім вибором, у якому робиться відмітка про встановлення іншого правового статусу.

(статтю 18 доповнено частиною четвертою згідно із Законом України від 14.11.2017 р. N 2203-VIII)

Електронне посвідчення ветерана (далі - е-посвідчення ветерана) - посвідчення ветерана у формі електронного відображення інформації, що містить відомості про особу, зазначену у статтях 6 - 10, 16¹ цього Закону, разом з унікальним електронним ідентифікатором (QR-кодом, штрих-кодом, цифровим кодом), який забезпечує перехід за посиланням на відповідний підтверджувальний запис в електронних реєстрах Єдиного державного реєстру ветеранів війни, яке формується у разі виявлення бажання запитувача, і підтверджує його статус. Невід'ємною частиною е-посвідчення ветерана є відцифрований образ обличчя, що міститься в Єдиному державному реєстрі ветеранів війни або відображається в е-паспорті / е-паспорті для виїзду за кордон, за згодою особи.

(статтю 18 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Е-посвідчення ветерана формується безоплатно за бажанням особи, на ім'я якої видано відповідне посвідчення, оформлюється із застосуванням засобів Реєстру та використовується на території України для підтвердження відповідного статусу, отримання пільг та компенсацій.

(статтю 18 доповнено частиною шостою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Е-посвідчення ветерана може пред'являтися особою замість та без додаткового пред'явлення посвідчення, виданого особі, зазначеній у статтях 6 - 10, 16¹ цього Закону.

(статтю 18 доповнено частиною сьомою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Е-посвідчення ветерана може подаватися та застосовуватися також у випадках, якщо законодавством передбачено подання та застосування копії посвідчення, виданого особі, зазначеній у статтях 6 - 10, 16¹ цього Закону.

(статтю 18 доповнено частиною восьмою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Е-посвідчення ветерана формується засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, зокрема через його мобільний застосунок.

(статтю 18 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Для формування е-посвідчення ветерана використовуються відомості, передані до Єдиного державного веб-порталу електронних послуг відповідно до вимог законодавства з Реєстру та інформаційних (автоматизованих), інформаційно-комунікаційних, комунікаційних і довідкових систем, реєстрів та банків даних, держателями (адміністраторами) яких є органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

(статтю 18 доповнено частиною десятою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Порядок формування е-посвідчення ветерана та його перевірки органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами визначається Кабінетом Міністрів України. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, юридичні та фізичні особи зобов'язані забезпечити перевірку е-посвідчення ветерана, що пред'являється громадянином України.

(статтю 18 доповнено частиною одинадцятою згідно із Законом України від 14.12.2021 р. N 1954-IX)

Стаття 19. Поширення чинності цього Закону на громадян інших держав

Громадяни інших держав, що перебували в складі колишнього Союзу РСР, які є ветеранами війни, користуються всіма пільгами і перевагами, передбаченими цим Законом, у разі переїзду на постійне місце проживання в Україну.

Стаття 20. Громадські організації та інші об'єднання ветеранів війни

Громадські організації та інші об'єднання ветеранів війни в межах своїх повноважень сприяють розробленню рішень органами законодавчої і виконавчої влади, представляють і захищають законні інтереси своїх членів у державних органах і громадських організаціях, здійснюють інші повноваження, передбачені законодавством України про об'єднання громадян.

Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, Рада міністрів Автономної Республіки Крим у межах своєї компетенції надають ветеранським організаціям фінансову підтримку, кредити з коштів відповідних бюджетів, а також безплатно надають будинки, приміщення, обладнання та інше майно, необхідне для здійснення їх статутних завдань. Ветеранські організації звільняються від плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) в межах середніх норм споживання (надання), телефоном у приміщеннях та будинках, які вони займають.

(частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Підприємства ветеранів війни, на яких не менше ніж 60 процентів від середньоспискової чисельності працюючих становлять учасники бойових дій та учасники війни, звільняються від сплати податку на прибуток.

(стаття 20 у редакції Закону України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Стаття 21. Виключена

(згідно із Законом України від 14.10.2014 р. N 1697-VII)

Стаття 22. Оскарження рішень підприємств, установ і організацій, які надають пільги

Рішення підприємств, установ і організацій, які надають пільги, можуть бути оскаржені до районної державної адміністрації, виконавчого комітету міської ради або до районного (міського) суду.

(частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 16.10.2012 р. N 5462-VI)

Ветерани війни та особи, на яких поширюється дія цього Закону, отримують безоплатну правову допомогу щодо питань, пов'язаних з їх соціальним захистом, а також звільняються від судових витрат, пов'язаних з розглядом цих питань.

(частина друга статті 22 у редакції Закону України від 06.11.2012 р. N 5477-VI)

(стаття 22 у редакції Закону України від 22.12.95 р. N 488/95-ВР)

Стаття 23. Відповідальність посадових осіб і громадян

Посадові особи і громадяни, винні в порушенні законодавства про соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, несуть відповідальність згідно з законодавством України.

Президент України
м. Київ
22 жовтня 1993 року
N 3551-XII

Л. КРАВЧУК

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2022

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022

